

Dosar nr. 2rh-32/2020

prima instanță: Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău (jud: V. Burduh)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Nogai, V. Brașoveanu, M. Guzun)
instanța de recurs: Curtea Supreme de Justiție (jud: V. Clevadi, I. Sîrcu, G. Stratulat, D. Mardari,
I. Oprea)

ÎN C H E I E R E

01 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând cererile de revizuire depuse de Întreprinderea Individuală „Petrachi-Eugen”, Anatolie Petrachi și Jana Petrachi, reprezentați de avocatul Maxim Chișca, și de Primăria municipiului Chișinău,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Evgheni Usatov împotriva Întreprinderii Individuale „Petrachi-Eugen”, Anatolie Petrachi și Jana Petrachi, intervenient accesoriu Victor Coban privind încasarea dublei arvune, împotriva deciziei din 18 ianuarie 2017 a Curții Supreme de Justiție,

c o n s t a t ă :

La 30 iulie 2014 Evgheni Usatov a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎI „Petrachi-Eugen”, Janei Petrachi și lui Anatolie Petrachi, intervenient accesoriu Victor Coban cu privire la încasarea dublului arvunei în sumă de 66656 de euro și a cheltuielilor de judecată (f.d. 5-7, vol. I).

Prin hotărârea din 03 iunie 2015 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Evgheni Usatov, a fost încasat în mod solidar de la ÎI „Petrachi-Eugen”, Jana Petrachi și Anatolie Petrachi în beneficiul lui Evgheni Usatov suma de 33328 de euro, cu titlu de avans, convertită în valută națională a Republicii Moldova conform cursului oficial al Băncii naționale a Moldovei la ziua executării hotărârii și cheltuielile de judecată în sumă de 22000 de lei. În rest, acțiunea în partea încasării sumei în mărime de 33328 de euro, cu titlu de arvună, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. Totodată, a fost încasat în mod solidar de la ÎI „Petrachi-Eugen”, Jana Petrachi și Anatolie Petrachi în beneficiul statului cheltuielile de judecată în mărime de 1758 de lei (f.d. 93, 98-100, vol. I).

Prin decizia din 05 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Evghenii Usatov și ÎI „Petrachi-Eugen”, Jana Petrachi și Anatolie Petrachi și a fost menținută hotărârea din 03 iunie 2015 a Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău (f.d. 180-186, vol. I).

Prin decizia din 18 ianuarie 2017 a Curții Supreme de Justiție, a fost respins recursul declarat de ÎI „Petrachi-Eugen”, a fost admis recursul declarat de Evgheni Usatov, a fost casată decizia din 05 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 03 iunie 2015 a Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău și a fost pronunțată o nouă hotărâre de admitere acțiunii depusă de Evgheni Usatov și a fost încasat în mod solidar de la ÎI „Petrachi-Eugen”, Jana Petrachi și Anatolie Petrachi în beneficiul lui Evgheni Usatov dublul arvunei în mărime de 66656 de euro, convertită în lei moldovenești la momentul executării și cheltuielile de judecată în mărime de 38000 de lei (f.d. 266-275, vol. I).

La 09 decembrie 2019 ÎI „Petrachi-Eugen”, Anatolie Petrachi și Jana Petrachi, reprezentați de avocatul Maxim Chișca au depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 18 ianuarie 2017 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de recurs și trimiterea cauzei la rejudecare (f.d. 3-6, vol. II).

Prin încheierea din 05 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de ÎI „Petrachi-Eugen”, Anatolie Petrachi și Jana Petrachi, reprezentați de avocatul Maxim Chișca împotriva deciziei din 18 ianuarie 2017 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Evgheni Usatov împotriva Întreprinderii Individuale „Petrachi-Eugen”, Anatolie Petrachi și Jana Petrachi, intervenient accesoriu Victor Coban privind încasarea dublei arvune.

La 20 februarie 2020, ÎI „Petrachi-Eugen”, Anatolie Petrachi și Jana Petrachi, reprezentați de avocatul Maxim Chișca au depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 18 ianuarie 2017 a Curții Supreme de Justiție, prin care au solicitat admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de recurs și trimiterea cauzei la rejudecare (f.d. 41-44, vol. II).

În motivarea cererii de revizuire, revizuenții au a indicat că din materialele cauzei s-a stabilit, conform certificatului eliberat de OCT Chișinău, că bunul imobil - lotul de pământ cu nr. cadastral XXXXX397 și respectiv XXXXX398 obiect al contractului de arvuna, la data adresării în instanța de judecată a lui Usatov Evgheni, întru valorificarea dreptului pretins - 30 iulie 2014 se aflau în proprietatea Primăriei mun. Chișinău.

Mai mult, ÎI „Petrachi Eugen”, nu a privatizat terenul aferent, obiect al contractului de arvună, încheiat între prima și Usatov Evgheni, devreme ce, după expirarea contractului de arendă funciară pentru lotul de pământ cu nr. cadastral XXXXX397 și respectiv XXXXX398 la data de 28 august 2008, între Primăria mun. Chișinău (proprietar loturilor de pământ) pe de o parte și SC „Cobamiv Auto” SRL, au încheiat contractul de arendă funciară nr. 4867/2008, fiind înregistrat la data de 18 iunie 2008, în registrul bunurilor imobile. Termenul de arendare conform contractului dat, a fost de 5 ani, însă de fapt acesta, a durat până la data de 28 august 2009, fiind ulterior stins, nefiind prezente ulterioare acțiuni de transmitere de către Primăria mun. Chișinău, în arendă a loturilor de pământ.

Deci, revizuenții au considerat că la data examinării acțiunii respective de către completul Curții Supreme de Justiție a admis și tolerat erorile instanțelor ierarhic inferioare prin încălcarea normelor de drept procedural, eroare care ducea la casarea deciziei, cu restituirea cauzei la rejudecare, deoarece în proces nu a fost atrasă Primăria mun. Chișinău (proprietara bunurilor imobile ce au constituit obiectul contractului de arvună).

Astfel, revizuiții au invocat drept temei de revizuire prevederile art. 449 lit. c) Cod de procedură civilă.

La 03 iunie 2020, Primăria mun. Chișinău a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 18 ianuarie 2017 a Curții Supreme de Justiție, prin care a solicitat admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de recurs și trimiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea revizuirii a indicat că despre faptul existenței litigiului dat a aflat la data de 19 mai 2020 când în adresa Primăriei mun. Chișinău a parvenit cererea nr. 03-111/2756 prin care s-a solicitat intervenirea în proces în calitate de proprietar al bunului litigios.

Analizând argumentele invocate în cerere, Primăria mun. Chișinău a considerat că decizia Curții Supreme de Justiție urmează a fi supusă revizuirii, deoarece conform datelor din Registrul bunurilor imobile - lotul de pământ cu nr. cadastral XXXXX397 și respectiv nr. cadastral XXXXX398 (obiect al contractului de arvună) constituie proprietate municipală.

A specificat că conform art. 42 din Codul funciar, acest teren constituie proprietate municipală, iar conform art. 14 din Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, Consiliul local are drept de inițiativă și decide, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care țin de competența altor autorități publice.

Astfel, a menționat că unica autoritate publică competentă potrivit legislației să administreze terenurile în or. Chișinău este Consiliul mun. Chișinău, reieșind din speța abordată acesta urma a fi atras în proces în mod obligatoriu.

Astfel, revizuita a invocat drept temei de revizuire prevederile art. 449 lit. c) Cod de procedură civilă.

Colegiul punctează că în conformitate cu art. 452 alin. (1¹) Cod de procedură civilă, dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces. Dacă instanța care examinează cererea de revizuire consideră necesară prezența participanților la proces, aceasta dispune înștiințarea lor.

Astfel, Colegiul a decis examinarea cererii de revizuire fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei și orei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, or este inoportună invitarea participanților la proces, întrucât argumentele expuse în cererea de revizuire au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actului judecătoresc contestat.

Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, mutatis mutandis, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72–75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Põnkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33–34).

Verificând decizia supusă revizuirii, în raport cu criticile formulate și în limitele temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererile de revizuire sunt inadmisibile, pentru motivele ce se succed.

În conformitate cu art. 446 din Codul de procedură civilă, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

Structura logico – juridică a articolului 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede condițiile de formă și conținut a unei cereri de revizuire, potrivit cărora aceasta se depune în scris, iar revizuenții, după caz, ÎI „Petrachi-Eugen”, Anatolie Petrachi și Jana Petrachi, reprezentați de avocatul Maxim Chișca, și Primăria mun. Chișinău, sunt obligați să încadreze argumentele lor în temeiurile specificate expres și exhaustiv în articolul 449, anexând probele ce le confirmă. Totodată, alin. (4) din articolul citat, nu admite depunerea repetată a unei asemenea cereri, care este întemeiată pe aceleași temeiuri. În mod corespunzător, în cazul nerespectării acestor condiții se impune inadmisibilitatea cererii.

Prin urmare, instanța de judecată își propune să verifice respectarea acestor prescripții legale pentru autorizarea unei asemenea cereri introduse pe o cale de atac de retractare, care sunt mult mai stricte decât cerințele instituite de legislator pentru o cale de atac ordinară.

Luând în considerare cele menționate, instanța de judecată constată că cererea de revizuire a fost depusă împotriva unui act judecătoresc irevocabil, de către subiecții abilitați cu dreptul de a revizui o hotărâre judecătorească în conformitate cu articolul 447 lit. a) din Codul de procedură civilă. În aceeași ordine, ÎI „Petrachi-Eugen”, Anatolie Petrachi și Jana Petrachi, reprezentați de avocatul Maxim Chișca, au indicat temeiul prevăzut la art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, Colegiul judiciar constată că revizuenții au îndeplinit condițiile de formă cerute la articolele 446 și 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă, iar fondul cererii nu a fost judecat anterior de către o instanță de judecată, fiind necesar de purces la analiza argumentelor inserate în aceasta.

Cu privire la fondul cererii de revizuire, ÎI „Petrachi-Eugen”, Anatolie Petrachi și Jana Petrachi, reprezentați de avocatul Maxim Chișca, Primăria mun. Chișinău, Colegiul reiterează că revizuenții au indicat drept temei de revizuire faptul că prin decizia instanței de recurs nu a fost asigurat dreptul tuturor persoanelor interesate de a participa în proces, nefiind atrasă în proces Primăria mun. Chișinău, prin ce se susține că ultima a fost direct lezată în drepturi.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 449 lit. c) Cod de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

Din analiza textului legal enunțat rezultă că redeschiderea procesului în temeiul art. 449 lit. c) Cod de procedură civilă, poate fi posibilă doar cu condiția că prin hotărârea sau decizia emisă, instanța s-a expus în privința drepturilor unor persoane care nu au fost atrase în proces ca participanți, lezându-le astfel în drepturi, fapt ce urmează a fi confirmat în instanța de judecată prin prezentarea probelor.

Cu referire la prevederile citate, Colegiul reține că deși revizuenții au invocat ca temei de revizuire prevederile art. 449 lit. c) Cod de procedură civilă, ultimii nu au adus nici un argument pertinent care ar indica la faptul că instanțele au emis hotărârile, revizuirea căror se solicită în speță, cu privire la drepturile persoanei care nu au fost implicată în proces.

Se va reține la caz și incidența art. 447 lit. b) Cod de procedură civilă, care indică că sunt în drept să depună cerere de revizuire persoanele care nu au participat la proces, dar care sunt lezate în drepturi prin hotărârea, încheierea sau decizia judecătorească.

Pornind de la prevederile acestei norme legale, Colegiul reține că pentru a fi în posibilitatea depunerii cererii de revizuire, solicitantul trebuie să probeze că hotărârea a cărei revizuire o solicită, îi lezează drepturile sale.

Mai mult, revizuenții considerând că sunt încălcate drepturile altor persoane, nu au fost lipsiți de dreptul, prin prisma art. 67 Cod de procedură civilă, să înainteze cerere de atragere în proces a persoanei interesate alături de reclamant sau de pârât până la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță, dacă au considerat că hotărârea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile acestuia, fapt însă nerealizat de acestea în cadrul examinării cauzei în fond.

Sub acest aspect, circumstanțele descrise de revizuent nu corespund exigențelor art. 449 lit. c) al Codului de procedură civilă și nu pot fi admise ca temei de revizuire a deciziei din 18 ianuarie 2017 a Curții Supreme de Justiție, respectiv, împrejurările invocate de revizuenți nu pot influența soluția adoptată.

Astfel, Colegiul conchide că revizuenții nu au confirmat instanței de judecată existența temeiurilor prevăzute în art. 449 lit. c) Cod de procedură civilă, or, argumentele expuse în cererile de revizuire nu denotă încălcarea drepturilor Primăriei mun. Chișinău, în cazul în care prin decizia din 18 ianuarie 2017 a Curții Supreme de Justiție a fost încasat în mod solidar de la ÎI „Petrachi-Eugen”, Jana Petrachi și Anatolie Petrachi în beneficiul lui Evgheni Usatov dublul arvunei în mărime de 66656 de euro, convertită în lei moldovenești la momentul executării și cheltuielile de judecată în mărime de 38000 de lei, ceea ce sub nici o formă nu a lezat dreptul de proprietate a Primăriei mun. Chișinău asupra terenurilor cu nr. cadastral XXXXX397 și respectiv nr. cadastral XXXXX398.

Situația de fapt impune de a remarca că revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare prin intermediul căreia se poate obține anularea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecării în cazurile expres determinate de lege, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice.

De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate, care sunt prevăzute în mod limitativ în art. 449 Cod de procedură civilă.

În consecință, sub aspectul analizat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că argumentele invocate de revizuenți se referă la dezacordul cu soluția pronunțată de instanța de recurs prin decizia a cărei revizuire se pretinde, și nu atestă prin prisma art. 449 Cod de procedură civilă careva temeiuri legale de revizuire.

Astfel, la caz se va remarca că admiterea cererii de revizuire, în asemenea împrejurări, ar contravine principiului securității raporturilor juridice și ar constitui

o violare a art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Colegiul reiterează că posibilitatea reinițierii procesului de judecată urmează să fie examinată în lumina Preambulului Convenției, care declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante.

Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (Brumărescu v. Romania, Roșca v. Moldova).

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului res judicata (ibid., § 62), adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei.

Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (Roșca v. Moldova, citată mai sus, § 25, Popov nr. 2 vs. Moldova).

Din considerentele menționate și având în vedere că cererile de revizuire nu indică careva temeiuri prevăzute de art. 449 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a le respinge, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, 453 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se resping ca fiind inadmisibile cererile de revizuire depuse de Întreprinderea Individuală „Petrachi-Eugen”, Anatolie Petrachi și Jana Petrachi, reprezentați de avocatul Maxim Chișca, și de Primăria municipiului Chișinău, împotriva deciziei din 18 ianuarie 2017 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Evgheni Usatov împotriva Întreprinderii Individuale „Petrachi-Eugen”, Anatolie Petrachi și Jana Petrachi, intervenient accesoriu Victor Coban privind încasarea dublei arvune.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat